

**Schoolondersteuningsprofielen
Plein013
2016**

Basisschool De Alm

Rapport audit

School-Ondersteuningsprofiel IVO

Naam onderwijsvoorziening: De Alm

Datum bezoek: 11 nov. 2015

In opdracht van: Plein013

Rapporteur: Sicco Baas

Inleiding

Uw school¹ biedt onderwijsondersteuning aan leerlingen die speciale onderwijsbehoeften hebben. Wanneer uw school tegen haar grenzen aanloopt, is er de mogelijkheid om de leerling en zijn of haar ouders² te verwijzen naar een andere school, bijvoorbeeld een school voor speciaal (basis)onderwijs.

Scholen verschillen in de onderwijsondersteuning die zij (kunnen) bieden. Uit verwijsgedrag van scholen bijvoorbeeld blijkt dit heel duidelijk: een leerling waarbij de ene school tegen de grenzen van haar onderwijsondersteuning aanloopt, kan op een andere school zonder al te veel inspanning passend onderwijs krijgen. Soms is de reden makkelijk aanwijsbaar: een school in een gebouw met veel trappen en weinig ruimte is niet zomaar passend voor een leerling in een rolstoel. Maar meestal is het lastiger om aan te geven wanneer een leerling niet, en wanneer wel, op de school terecht kan.

Zowel voor de school zelf, als voor ouders en voor de organisatie die het bovenschoolse netwerk van ondersteuningsvoorzieningen inricht (schoolbestuur, samenwerkingsverband po Plein013, regionaal netwerk Passend Onderwijs), is het van belang te weten waar de school staat voor wat betreft de onderwijsondersteuning en wat mogelijkheden zijn om de onderwijsondersteuning te versterken en eventueel uit te breiden.

Uw school maakt onderdeel uit van samenwerkingsverband Plein013. Van alle scholen van dit samenwerkingsverband is in najaar 2013 het ondersteuningsprofiel in kaart gebracht. We brengen de profielen nu, in 2015, opnieuw in kaart, op een vergelijkbare manier als in 2013. De inhoud van de rapportage is iets uitgebreid, en wat anders geordend dan de rapportage in 2013. Wij hopen hiermee de informatie nog beter leesbaar aan te bieden, zonder de vergelijkbaarheid met 2013 te verliezen.

Om het schoolprofiel in kaart te brengen verzamelen wij informatie op vijf domeinen:

1. de *diversiteit* van de leerlingenpopulatie van de school
2. de *ruimte voor verschillen* tussen leerlingen, die de manier van onderwijs geven op de school biedt
3. de beschikbaarheid van *extra voorzieningen* bij de school op de volgende vijf 'velden':
 - a. extra handen / omvang van de klassen
 - b. speciale onderwijsmaterialen
 - c. mogelijkheden van de ruimtelijke omgeving
 - d. expertise (teamexpertise en individuele expertise van leerkrachten/medewerkers)
 - e. samenwerking met (zorg)instanties buiten het onderwijs
4. de *borging* van de extra ondersteuning voor leerlingen in de organisatie van het onderwijs
5. de intensiteit en omvang van de *samenwerking* met anderen binnen het samenwerkingsverband Plein013, en in het bredere onderwijsveld

In termen van vraag en aanbod zou het eerste domein, de leerlingenpopulatie, gekarakteriseerd kunnen worden als de vraag. Aan die vraag komt de school tegemoet met haar aanbod, gekarakteriseerd op de domeinen 2 t/m 5.

Binnen het aanbod van de school heeft het tweede domein een andere status dan de domeinen 3, 4 en 5. De ruimte die de manier van onderwijsgeven biedt voor de verschillende onderwijsbehoeften (domein 2) vormt de basis van de mogelijkheden die de school kan bieden. Bijvoorbeeld inzet van extra voorzieningen (domein 3) heeft minder zin wanneer de school in haar manier van lesgeven heel beperkt om kan gaan met verschillen. Omdat het tweede domein een belangrijk aspect van het profiel is nemen we een korte toelichting op (zie kader).

¹ Waar in dit rapport korthedshalve staat 'school', wordt steeds bedoeld 'school of arrangement', waarbij een arrangement kan zijn een s(b)o, een talentklas of een andere vorm van door het swv georganiseerde ondersteuning.

² Waar in dit rapport korthedshalve staat 'ouders' wordt steeds bedoeld 'ouders of verzorgers'.

Toelichting op de ruimte voor verschillen in de manier van onderwijs bieden

De ruimte die onderwijs biedt aan verschillen tussen leerlingen wordt in belangrijke mate bepaald door het onderwijsconcept van de school. Meer specifiek: door de mate waarin de lesstof dan wel de individuele onderwijsbehoefte van de leerling uitgangspunt van het lesprogramma is. Dit kan worden gezien als een dimensie die loopt van methode-gestuurd naar leerling-gestuurd.

Aan het ene uiterste van die dimensie staan de scholen die bijna de volledige lestijd de methode als leidraad hanteren. Leerlingen die onvoldoende uit de weg kunnen met de standaardmethode krijgen herhalingsstof, extra instructie of verdiepingsstof – zoals die binnen de methode is gegeven. Het gemiddelde niveau en tempo van de standaardmethode is maatgevend. Scholen die dit concept welbewust hanteren zijn vaak van opvatting dat 'een leerling bij de groep houden' betekent dat de leerkracht zijn of haar uiterste best doet om de zwakkere leerling voor wat betreft zijn of haar prestaties zoveel mogelijk bij de gemiddelde groep aan te laten haken.

Het andere uiteinde van de dimensie wordt bezet door scholen die hun onderwijsconcept afstemmen op de leerlingen die op dat moment de klas vormen. De start ligt bij de individuele onderwijsbehoeften van leerlingen met hun individuele ontwikkelings- en leerlijnen. Het overzicht van die lijnen in de groep geeft mogelijkheid tot het bundelen van de leerlijnen waar deze (bijna) samenvallen. De instructieplanning wordt afgestemd op deze gebundelde leerlijnen. De werkvormen in de groep zijn vaak heteroog, waardoor 'een leerling bij de groep houden' hier een gelijke betekenis heeft voor elke leerling. Bij een dergelijk concept worden veelal ook standaardmethoden en methode-gebonden toetsen gebruikt, maar dan als middel zonder dat zij direct het didactisch en pedagogisch handelen sturen.

Alle scholen hebben te maken met verschillen tussen kinderen. Relevant voor Passend Onderwijs zijn verschillen tussen leerlingen op het gebied van:

- leercompetenties
- leerstijlen
- gedragscompetenties
- gedragsstijlen
- culturele achtergronden
- gezinsachtergronden

Van een extra vergroting van de range van onderwijsbehoeften in een klas is sprake bij combinatieklassen.

Leerkrachten op scholen die vooral methode-gestuurd werken, rekken naarmate er meer verschillende kinderen in hun klas zitten, de mogelijkheden van hun onderwijsaanbod steeds verder op.

Manieren om binnen het methode-gestuurde concept onderwijs te bieden aan leerlingen met verschillende onderwijsbehoeften zijn o.a.:

- het groeperen van handelingsplannen;
- het werken in niveaugroepen;
- zelfstandig werken;
- vergroting van de expertise van de leerkracht;
- incidentele toepassing van vormen van leren in heterogene groepen;
- de keuze van methodes die heel veel ruimte bieden voor gedifferentieerd werken.

Omdat het uitgangspunt van de les bepaald is door de centrale aanpak van de methode, betekent elke nieuwe onderwijsbehoefte een extra aanpassing bij die aanpak. Wanneer veel aanpassingen nodig zijn, beleeft de leerkracht dit vaak als een stapeling van taken, en daarmee als een toenemende belasting. Soms uit zich dit door de behoefte van de leerkracht aan steeds meer orde en rust in de klas, om de controle te kunnen houden over alle verschillende activiteiten die gelijktijdig plaatsvinden. Met het toenemen van de organisatorische belasting van de leerkracht, blijft er minder tijd en energie over voor het ter plekke inspelen op specifieke behoeften van leerlingen op het moment dat die zich aandienen.

Het methode-gestuurde onderwijsconcept is begrensd in haar capaciteit om kinderen met andere onderwijsbehoeften op te nemen.

De informatie voor dit school-ondersteuningsprofiel is verzameld door middel van

- een beperkt documentatie-onderzoek (organisatie en kengetallen school)
- een interview met sleutelfiguren uit de school (minimaal de directeur, een intern begeleider, een leerkracht en een ouder) - aanwezig waren:
 - Dhr. Frank Marchand (directeur)
 - Mw. Rianne Reek (IB)
 - Mw. Monique van Asten (lkr. groep 6)
 - Mw. Kristel Janssen (zorgconsulent Plein 013)
 - Mw. Aline Meyers (ouder)
- observaties bij enkele lessen: de groepen, 8 – zaakvak - A'kunde, 3 - rekenactiviteit en 1-2 – rekenactiviteit.
- een teamgesprek - aanwezig waren: representatie van het team

Het interview en de observaties richtten zich vooral op *de stand van zaken*, op hoe in de praktijk van nu de lessen gegeven worden, en wat de mogelijkheden zijn voor leerlingen die een ongewone ondersteuningsbehoefte hebben.

Het teamgesprek is gevoerd aan de hand van een aantal stellingen en uitspraken. De focus van het gesprek ligt bij de *opvattingen en ambities* van de gespreksdeelnemers als het gaat om het bieden van onderwijs aan leerlingen met een verschillende onderwijsbehoefte.

Het beeld van de stand van zaken (interview en observaties) en de opvattingen en ambities (teamgesprek) vullen elkaar aan.

De profielsamenvatting die hierna volgt geeft een overzicht over alle opbrengsten, samengevat door de rapporteur in een weging ten opzichte van andere scholen van dezelfde schoolsoort. Waar mogelijk is de vergelijking gemaakt met het gemiddelde van de Nederlandse scholen zoals die uit statistisch overzicht en onderzoek bekend is. In aanvulling daarop profileren wij de school op basis van onze ervaring met audits op honderden scholen. Vanuit het streven om de betrouwbaarheid van de profilering zo hoog mogelijk te stellen, is de profilering bovendien getoetst aan onderling afstemming tussen de auditoren die de scholen van Plein013 bezochten.

Na de profielsamenvatting staat in de *bijlage: opbrengsten interview* de belangrijkste informatie zoals die is aangereikt door de geïnterviewden, aangevuld met informatie uit het dataformulier.

Beide onderdelen, de *profielsamenvatting* en de *opbrengsten interview*, volgen de indeling in de vijf domeinen, zodat u de informatie eenvoudig aan elkaar kunt koppelen.

Wij wijzen er op dat de informatieverzameling veelzijdig en uitgebreid is geweest, maar niet alle informatie van alle leerkrachten betrof, en bovendien beperkt is door het karakter van een momentopname.

Profielsamenvatting: positie van de school, grenzen en groeimogelijkheden

Korte impressie van de school

In de wijk Groenewoud in Tilburg Zuid is De Alm een van de drie basisscholen. Groenewoud is een impuls-wijk, wat betekent dat de populatie afkomstig is uit achterstandsituaties en dat de school extra impuls-middelen heeft. De Alm is een van de 5 scholen van de Stichting Katholiek Onderwijs Tilburg, Zuid-Oost. Zij is onderdeel van de brede school Groenewoud, hoewel dit geen gemeentelijk beleid meer is. Het is een buurtschool met een duidelijke functie in de wijk. Van oorsprong is De Alm een katholieke school, echter nu staat zij open voor alle geloofsopvattingen.

Het schoolgebouw is bijna 40 jaar oud en is ongeveer 4 jaar geleden gerenoveerd. Dit betekent dat de leslokalen nog de 'oude' afmetingen hebben en in vergelijking met nieuwere schoolgebouwen groot zijn. De Alm heeft ruim 200 leerlingen, verdeeld over 10 groepen, dit is een gemiddeld leerlingenaantal van iets meer dan 20 per groep.

Domein 1: Diversiteit van de leerlingenpopulatie

Domein 1. Kijkend naar de bevroagde aspecten van *de leerlingenpopulatie* is de populatie van de school ten opzichte van ten opzichte van andere scholen in Nederland

- ☐ meer homogeen
- ☒ vergelijkbaar
- ☐ meer heterogeen

Domein 2: Ruimte voor verschillen

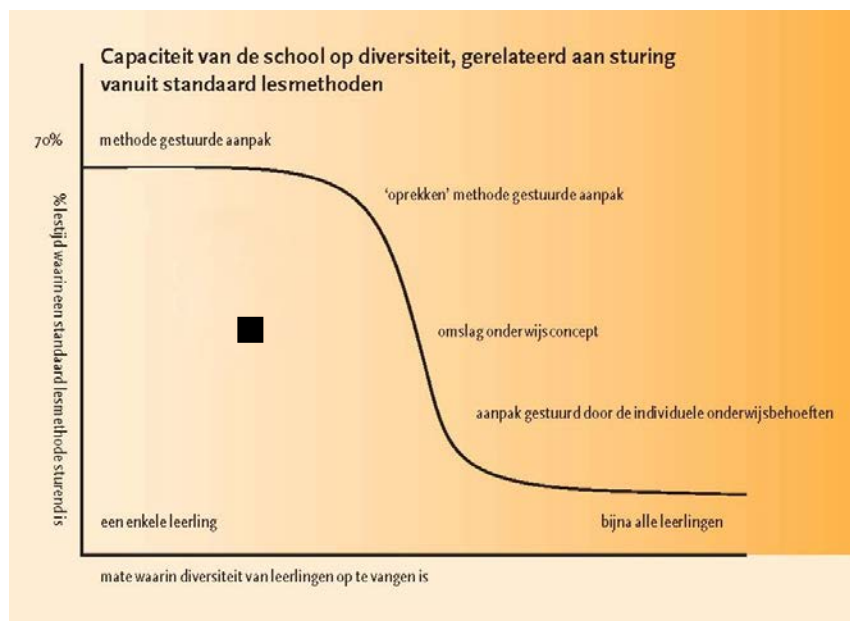
In het volgende schema wordt het onderwijsconcept van De Alm weergegeven in de relatie tussen de mate waarin de lesmethode sturend is en de mate waarin diversiteit van leerlingen opgevangen kan worden.

De gebogen lijn geeft van links naar rechts een mogelijk model van de ontwikkeling van een onderwijsconcept, startend bij het leerstofjaarklassensysteem met een strakke hantering van standaardmethoden. Via het oprekken van de methode-gestuurde aanpak toont het model een omslag in de aanpak naar het starten van de lesinhoud bij de individuele onderwijsbehoeften van de leerlingen in de klas.

Let wel: de richting van links naar rechts geeft alleen een wenselijke richting aan wanneer:

- De school meer ruimte wil bieden aan de bestaande diversiteit onder de leerlingen.
- De school meer leerlingen met speciale onderwijsbehoeften onderwijs wil kunnen bieden.
- De leerlingenpopulatie van de school steeds meer divers wordt. olen bevinden zich ergens op de gebogen lijn.

De Alm bevindt zich op positie ■

Domein 2. De antwoorden op de vragen over de manier van onderwijzen en het *omgaan met verschillen* geven het beeld van een school die

- ☐ basisondersteuning biedt aan leerlingen (passend bij een netwerkschool)
- ☒ enige extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ veel extra ruimte biedt voor verschillen tussen leerlingen (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
 - ☐ mede door een duidelijke aanpak, gedragen door het volledige team (passend bij een brede ondersteuningsschool)

Domein 3: De vijf velden van voorzieningen

Domein 3. De school heeft meer dan de fundamentele *voorzieningen* voor wat betreft

- ☒ extra 'handen' in de klas, te weten: indien aangekruist toelichten
- ☐ onderwijsmaterialen
- ☐ de ruimtelijke omgeving
- ☐ specialistische expertise
- ☐ contacten met externe relaties

Deze beschikbaarheid van voorzieningen past bij een smalle ondersteuningsschool .

Toelichting:

Per week heeft de school bijna 60 u. extra ondersteuning, van onderwijsassistent en/of RT-er. Dit is inclusief de zorgconsulent voor co-teaching en gedragsondersteuner van 't Kompas voor 2 leerlingen.

Deze ondersteuning is verdeeld naar behoefte, echter het zwaartepunt ligt in de bovenbouw. Daarnaast zijn er PABO-stagiaires actief voor ongeveer 3 dagen per week.

Domein 4: Borging

Domein 4. De borging in de organisatie van de extra ondersteuning voor leerlingen gebeurt

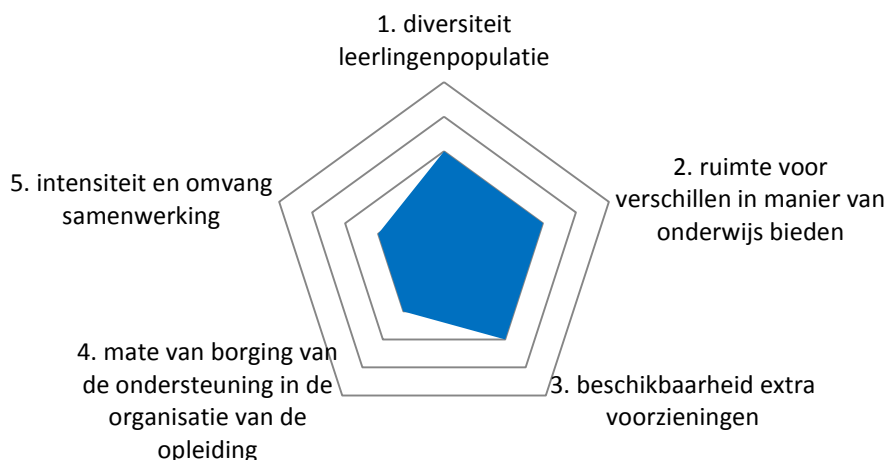
- ☐ op alle gevraagde aspecten overwegend planmatig (passend bij een smalle ondersteuningsschool, een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☒ op de meeste gevraagde aspecten planmatig, op enkele niet (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ op enkele gevraagde aspecten planmatig, op de meeste niet (passend bij een netwerkschool)
- ☐ op geen enkele van de gevraagde aspecten planmatig

Domein 5: Samenwerking binnen het onderwijs

Domein 5. De samenwerking met onderwijspartners binnen en buiten Plein013 is

- ☐ intensief, in een stevig netwerk met veel partners (passend bij een brede ondersteuningsschool en een inclusieve school)
- ☐ intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een smalle ondersteuningsschool)
- ☒ matig intensief met enkele partners, beperkt met andere (passend bij een netwerkschool plus)
- ☐ beperkt (passend bij een netwerkschool)

Het ondersteuningsprofiel in één oogopslag

Over het geheel genomen is De Alm te karakteriseren als een **netwerkschool**

Er zijn verbanden tussen de vijf onderdelen van het ondersteuningsprofiel. De diversiteit van de leerlingenpopulatie(1) zegt iets over de noodzaak van omgaan met verschillen (2). De effectiviteit van extra voorzieningen (3) hangt samen met het onderwijsconcept (2). Enzovoort.

Elk van de vijf onderdelen van het profiel is weergegeven op een vijfpuntschaal in een van de punten van bovenstaande vijfhoek: van beperkt (dicht bij het centrum van de vijfhoek) tot ruim (aan de buitenrand van de vijfhoek). Deze visualisatie is bedoeld als 'radar' voor opvallende kenmerken van het profiel; er is geen 'wenselijke' vorm.

Dit profiel geeft een beeld van de situatie op basis van documenten, het interview, de waarnemingen tijdens de observaties, en de informatie die bij het teamgesprek naar boven kwam.

Een korte toelichting, per domein, op de plaatsing in de grafiek vullen wij voor domein 2 tot en met 5 aan met een suggestie voor verdere ontwikkeling, voor *het geval dat* verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is. Dit laatste zeggen wij met nadruk, wij hebben geen opvatting over die wenselijkheid.

1. Over de diversiteit van de leerlingenpopulatie.
Hierbij kijken wij naar een combinatie van achtergrondkenmerken van leerlingen, en kenmerken van leren en gedrag.

Toelichting op de profilering:

De Alm staat in een impulswijk en aangegeven wordt dat ongeveer 60% van de ouders laag opgeleid is, de gewichtenregeling geldt voor ongeveer 30% van de populatie. Van oudsher woonden er veel Molukkers en Surinamers in de wijk, in de loop der jaren is dat veranderd werden het Turkse- en Marokkaanse gastarbeiders. De veel leerlingen zijn van de 2^e of 3^e generatie. De impuls gelden worden ingezet voor extra expertise zoals rekencoördinatie en gedragsspecialisatie.

De school noemt haar populatie pittig waarbij de thuissituatie vaak een minder goede basis vormt voor het leren, met name voor de taalontwikkeling. Thuis worden vaak twee-talen gesproken en is het Nederlands niet automatisch de eerste spreektaal.

De school ervaart dat het moeilijk is om de leerlingen op voldoende leerniveau te krijgen, gemiddeld wordt er cito-niveau 3 en 4 gescoord. Er wordt gewerkt met het IGDI-model en de leerkrachten gebruiken veel coöperatieve werkvormen. Voor de samenstelling van de groepen wordt het leerstofjaarklassen systeem gehanteerd, alleen groepen 1 en 2 zijn gecombineerd, verder zijn er geen combinatiegroepen. Voor een aantal vakken, rekenen en lezen wordt er groepsdoorbroken gewerkt. De leerkrachten geven

aan dat er veel met concrete materialen wordt gewerkt. Het visualiseren van hetgeen dat geleerd gaat worden werkt goed.

Gedragmatig is de populatie bewerkelijk en is voortdurende alertheid noodzakelijk. De school vindt dat meer dan 30% van de leerlingen op het gebied van begrenzing en bewustwording van gedrag begeleid en soms afgeremd moet worden.

De school probeert de ouderbetrokkenheid te vergroten, dit gaat moeizaam. Een voorbeeld om de betrokkenheid te beïnvloeden is de afsluiting van de kinderboekenweek. Leerlingen mochten hier alleen naartoe wanneer ze begeleid werden door een van hun ouders. Dit werkte goed.

2. Over de ruimte voor verschillen binnen het onderwijsconcept.

Dit gaat over de manier van lesgeven in de groep. Belangrijk zijn onder meer de wijze waarop de les is ingericht, de diversiteit in het lesmateriaal, en de mate van dialoog of interactie tussen leerkracht en leerling, en tussen leerlingen onderling.

Toelichting op de profilering:

Het toepassen van het IGD-model en het bij bepaalde vakken loslaten van de groepssamenstelling waarbij het niveau van de leerling en de onderwijsbehoefte het criterium is, geeft aan dat de school graag wil vasthouden aan zoveel mogelijk homogeniteit. Tijdens de groepsbezoeken was de aangeboden leerstof voor iedere leerling hetzelfde. Over het algemeen frontaal klassikaal in combinatie met het inzetten van coöperatieve werkvormen (maatjes). Hierdoor was er wel differentiatie in instructie zichtbaar. De school heeft 4 leerlingen met een OPP. Dit zijn niet alleen OPP's op cognitief gebied, maar ook op gedrag – en sociale vaardigheden. Dat betekent dat niet alle leerlingen met een OPP ook een eigen leerlijn hebben.

De school maakt gebruik van arrangementen van Plein013, namelijk voor 1 leerling van het steunpunt HB, voor 1 leerling Intermezzo en er is dit jaar 1 leerling verwezen naar de taalklas. Vorig jaar is er ook gebruik gemaakt van Taalhulp en Taalschool.

Ieder jaar wordt er wel een leerling verwezen naar het SBO.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De school is zich aan het ontwikkelen en probeert steeds meer aan te sluiten bij de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van de leerlingen. De methode is leidend, wanneer het team begeleid zou worden om te leren de methode wat meer los te laten om nog meer passende lesstof aan te bieden maakt het onderwijs nog passender. De school is hier wel mee bezig en beseft dat dit een lang proces is.

3. Over de beschikbaarheid van extra voorzieningen.

Extra voorzieningen zijn: extra 'handen' in de klas (of klassenverkleining), extra onderwijsmaterialen, extra mogelijkheden in de ruimtelijke omgeving, specialistische expertise, en samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De extra ondersteuning is verdeeld naar ondersteuningsbehoefte, dit wordt bepaald in samenspraak tussen leerkracht en IB. Het is de leerkracht die de extra ondersteuners aanstuurt.

De volgende specifiekere onderwijsmaterialen zijn in gebruik:

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

X alternatieve methodes, nl. Zuidvallei, Luc Koning, Remelka, Maatwerk, Spelling in de lift, zelfstandig spellen

X gericht op zelfredzaamheid, nl. Meichenbaum

X met een lager tempo, veel herhalen, nl. Remelka

X die (veel/snel) lezen vermijden, nl. Leesprogramma Zuidvallei

X gericht op auditieve informatieverwerking, nl. curriculum schoolrijpheid, Wat zeg je?

X gericht op visuele informatieverwerking, nl. picto's en schema's

X gericht op sensomotorische informatieverwerking, nl. motoriekkoffer

X uitgaand van sterk eigen probleemoplossend vermogen, nl. handleiding voor jezelf

X anders, nl. rekentijger, Kien, Toetslijn speciale leerlingen (Cito) en Insula Rekenkracht

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

- X methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. Ikziewij
- X begrenzing van het gedrag, nl. Handleiding voor jezelf, Kids Skills, Remweg
- X uitdaging tot alertheid en activiteit, nl. Handleiding voor jezelf, Kids Skills, Remweg
- X het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl. Handleiding voor jezelf, Kids Skills, Remweg
- X begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl. Babbelspel
- X anders, nl. Eigenwijsjes

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

: (zoals zitballen, 'sissel'-kussens voor hyperactieve kinderen, fysiotherapeutische materialen voor revaliderende kinderen, basis verpleegmaterialen voor langdurig zieke kinderen, MRT-materialen³ aangepast schrijfmateriaal, aangepast meubilair)
aangepast materiaal (meubilair; stoel en tafel met buik-uitsparing)
Aanwezige materialen: zitbal, motoriekkoffer, schrijfmateriaal: driekantpotloden, stabilo-pen, fijnschrijvers i-pad, e-book, loep, koptelefoon, vergrootte boeken, aangepast beeldscherm gekoppeld aan smartboard

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De wijze waarop de extra voorzieningen worden benut is zo optimaal mogelijk, op dit ogenblik lijkt verbetering niet aan de orde.

4. Borging van de ondersteuning in de organisatie van de school.

Van stevige borging is sprake wanneer er beleid, leerlingvolgsystemen, procedures en afspraken zijn, die voor alle betrokkenen helder zijn en door alle teamleden worden toegepast. Een heldere, consistent toegepaste taakverdeling is onderdeel van de borging.

Toelichting op de profilering:

De totale ondersteuningsstructuur is ingebed in het totale schoolbeleid. Taken en werkafspraken zijn duidelijk en bij deskundige functionarissen belegd. De school heeft haar opbrengsten dmv het LVS en de toetsopbrengsten goed in beeld. Hier wordt Cito en ParnasSys voor gebruikt.

Iedere woensdagmiddag verzorgt een van de leerkrachten verlengde schooltijd, dit schooljaar voor BL en leerlingen die dat willen mogen hier naartoe. De school probeert hierin te sturen om die kinderen die het nodig hebben er natuurlijk ook van te laten profiteren.

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

De leerkracht is degene die verantwoordelijk is voor het welbevinden en de ontwikkeling van alle leerlingen in de groep. De IBer ondersteunt en bewaakt de behoefte en kwaliteit van de extra ondersteuning. De IB-er maakt ook de OPP's, altijd in overleg met de ouders en leerkracht. Verdere ontwikkeling lijkt op dit moment niet aan de orde.

5. Over de intensiteit en omvang van de samenwerking.

Gekeken wordt naar de mate waarin de begeleiding van de leerling binnen het onderwijs wordt afgestemd met die van de verschillende partners buiten het onderwijs.

Toelichting op de profilering:

De samenwerking met organisaties buiten het onderwijs is functioneel en met de ene organisatie wordt meer samengewerkt dan met de andere, dit is naar behoefte. Over het algemeen weet de IBer welke organisaties de expertise hebben die op dat moment nodig is. Geregeld wordt hiervoor ook de zorgconsulent van Plein013 geraadpleegd.

Genoemd moet worden dat het SMW een belangrijke plaats inneemt in de school, de samenwerking is uitstekend.

³ MRT=motorische remedial teaching

Als verdere ontwikkeling op dit domein wenselijk is:

n.v.t.

Samenvatting opvattingen en ambities van het team gericht op het omgaan met leerlingen die een speciale ondersteuningsbehoefte hebben:

Tijdens het teamgesprek werd openhartig en gemotiveerd gereageerd op de stellingen. In grote lijnen zijn de verwachtingen voor Passend Onderwijs wel afgestemd. Wel heeft men het gevoel dat de druk op de leerkracht door Passend Onderwijs groter wordt. Verwijzingen lijken minder voor te komen.

Gelet op de cijfers blijkt dit niet zo te zijn. Het aantal verwijzingen naar een speciale onderwijssetting (SBO / SO) is vanaf 2011 gelijk gebleven. Profileren op een bepaalde expertise is voor De Alm niet aan de orde, hoewel zij op het gebied van gedragsproblematiek en taalontwikkeling veel ervaring hebben.

Het team is van mening dat zij nu al veel leerlingen met extra ondersteuningsbehoeftes begeleiden en dat verdere ontwikkeling hierin automatisch plaatsvindt wanneer voor een bepaalde leerling een bepaalde ondersteuning nodig is.

Bijlage: Opbrengsten interview

Domein 1: de diversiteit van de leerlingenpopulatie:

De leerlingen op de school verschillen in hun achtergrond v.w.b.:

- *opleidingsniveau van de ouders, sociaaleconomische achtergrond:*

- ☒ weinig, het opleidingsniveau en de sociaaleconomische achtergrond is over het algemeen
- ☒ laag
- ☐ gemiddeld
- ☐ hoog
- ☐ matig
- ☐ sterk

Toelichting:

Van het totaal aantal leerlingen kan de school voor 30% van deze leerlingen gebruik maken van de gewichtenregeling, hierin is een dalende trend te herkennen.

- *thuis taal:*

- ☐ weinig
- ☒ matig
- ☐ sterk

Toelichting:

Veel leerlingen worden 2- talig opgevoed en het Nederlands is niet automatisch de eerste thuistaal.

- *culturele achtergrond*

- ☐ weinig
- ☐ matig
- ☒ sterk

Toelichting:

Veel leerlingen hebben een Marokkaanse of Turkse achtergrond, voorheen was dit vooral Moluks en Surinaams. Veel ouders zijn kinderen van de voormalige gastarbeiders en zijn de 2^e of 3^e generatie.

De leerlingen op de school verschillen v.w.b.:

- *niveau van leren*

- ☐ weinig
- ☒ matig
- ☐ sterk

Toelichting:

De diversiteit in het niveau van leren wordt matig genoemd. Veel leerlingen scoren op de Cito een 3 of een 4. Dit betekent dat er gemiddeld tot laag gepresteerd wordt.

- *leerstijlen*

☐	weinig
☒	matig
☐	sterk

Toelichting:

Door het hanteren van coöperatieve werkvormen probeert het team tegemoet te komen aan de verschillende leerstijlen. Daarnaast wordt voor sommige vakken groepsdoorbrekend gewerkt. Of dit voldoende resultaten oplevert is nog niet duidelijk.

Hoeveel leerlingen hebben

- *speciale behoeften in het verwerken van informatie*

☐	weinig (minder dan 20 %)
☒	een matig aantal (20 tot 40 %)
☐	veel (meer dan 40%)

Toelichting:

Door veel werken met concrete materialen en door middel van visualiseren wordt getracht de informatieverwerking op positieve wijze te beïnvloeden.

- *speciale behoeften in het gedrag, in de omgang (begrenzing van het gedrag, stimulering tot activiteit, begrip van de sociale omgang)*

☐	weinig (minder dan 20 %)
☐	een matig aantal (20 tot 40 %)
☒	veel (meer dan 40 %)

Toelichting:

Op school is een gedragsdeskundige aanwezig, ook wordt hiervoor ondersteuning door de zorgconsulent van Plein013 geboden.

Domein 2: de ruimte die de manier van lesgeven biedt voor speciale ondersteuningsbehoeften,

Tijdens het interview is gevraagd de manier van lesgeven te plaatsen op een aantal dimensies.

Karakteriseer het onderwijs op de school op de onderstaande dimensies. Een '1' betekent sterk in de richting van de eerste pool en een '4' sterk in de richting van het tweede uiterste.

	1	2	3	4	
overdragen van kennis	☐	☒	☐	☐	zelf ontdekken
kennis verwerven	☐	☒	☐	☐	werken met kennis
klassikaal leren	☐	☒	☐	☐	individueel en groepjes-leren
sturing van het leren door de leerkracht	☐	☒	☐	☐	leerlingen sturen eigen leren
alle leerlingen op basisniveau brengen	☐	☐	☒	☐	het maximale uit elke leerling halen
leerstof bepaalt leerweg	☐	☐	☒	☐	beginsituatie leerling bepaalt leerweg
nadruk op gestructureerde opdrachten	☒	☐	☐	☐	nadruk op vrije opdrachten
gelijke normering prestaties	☐	☒	☐	☐	beoordeling t.o.v. eerdere eigen prestaties
beoordeling door leerkracht	☐	☒	☐	☐	zelfbeoordeling door leerling
evaluatie onderwijs door leerkracht	☐	☒	☐	☐	evaluatie samen met leerlingen

Toelichting:

Onder andere door het gebruik van veel coöperatieve werkvormen gaat het klassikaal leren steeds meer naar individueel en groepjes leren.

Hoe wordt binnen de school met speciale onderwijsbehoeften omgegaan?

Reactie op speciale onderwijsbehoeften

- ☐ vooral met individuele aandacht, buiten de groep
- ☐ vooral met individuele aandacht, in dezelfde ruimte, maar apart van de groep
- ☒ vooral met groepsaandacht in homogene subgroepen
- ☒ vooral met individuele aandacht geïntegreerd in de groepsaanpak

Toelichting:

Hantering IGD-model en groepsdoorbrekend onderwijs voor rekenen en lezen.

Differentieert de onderwijsaanpak van de school voor verschillen op leerstijlen van leerlingen (reproductiegericht, ervaringsgericht, betekenisgericht, oplossingsgericht)?

- ☐ ja, dat is geïntegreerd in de onderwijsaanpak van de school
- ☒ incidenteel, als een leerling opvalt op leerstijl – of incidenteel, door enkele leerkrachten
- ☐ nee, niet of nauwelijks

Toelichting:

Met name bij leerlingen die extra ondersteuning behoeven wordt rekening gehouden met de leerstijl, echter niet bij de andere leerlingen.

Hoe zijn groepen/klassen ingedeeld (welke leerjaren worden gemengd, wat is de omvang van de groepen en de bezetting met leerkrachten)?

De Alm wordt bezocht door ruim 204 leerlingen en werkt volgens het leerstofjaarklassensysteem. De verdeling van de groepen is; 2 groepen 1-2, een groep 3, 4, 5, 6 en 7. Er zijn 2 groepen 8. Het aantal leerlingen van de groepen 8 is minder dan 20 en dit is ook zo in de groepen 1-2, in de loop van het schooljaar zal dit groeien tot iets boven de 20 leerlingen.

In de groepen 3 t/m 7 zitten tussen de 25 en 30 leerlingen. Op de web-site van de school is vermeld dat er dit schooljaar geen plaats meer is in de groepen 4 en 5. Voor bijna alle groepen wordt gewerkt met duo-banen.

Karakterisering van het onderwijs op de school.

Hoe groot is naar uw inschatting:

het percentage leerkrachten dat in de kerndoelen en leerlijnen (minimaal van het eigen leerjaar) beheerst (parate kennis): 80%

het percentage leerkrachten dat in staat is didactisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 70%

het percentage leerkrachten dat in staat is pedagogisch maatwerk te leveren voor leerlingen: 90%

het percentage leerkrachten dat initiatief neemt tot dialoog met de leerling om het lesaanbod af te stemmen met de ondersteuningsbehoefte van de leerling: 60%

de mate waarin de begeleiding een individuele aanpak is dan wel een teamaanpak

☐	vooral individuele aanpak van leerkrachten
☐	aanpak gedeeld door enkele leerkrachten
☒	teamaanpak

de mate waarin (ouders en) leerling betrokken worden bij de manier van lesgeven

☒	niet of nauwelijks
☐	soms
☐	vaak

Teamexpertise

*Op welke onderwerpen is er sprake van teamexpertise (expertise die gedeeld wordt door **alle** leden van het team, en die door **alle** leden van het team in samenwerking in praktijk gebracht wordt)? Voorbeelden zijn teamexpertise op bepaalde didactische of gedragsmatige aanpakken, of teamexpertise in het betrekken van ouders en leerlingen bij de bepaling van de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.*

Toelichting:

Het team is geschoold in het gebruik van het IGD-model en coöperatief werken. Verder wordt er aandacht besteed aan Positive Behaviour Support (PBS). Het team heeft ook scholing gevolgd voor begrijpend lezen en rekenen.

Domein 3: de beschikbaarheid van extra voorzieningen

op de leslocatie:

- Extra begeleiding

in de klassen/groepen:

Toelichting, zie ook onderstaand schema. In principe vindt extra ondersteuning plaats in de klas, echter wanneer het organisatorisch of voor de leerlingen beter geacht wordt buiten de klas.

buiten de klassen/groepen: welke functies voor welke aantallen uur p.w. beschikbaar?

Toelichting, zie onderstaand schema

Te gebruiken afkortingen voor functionarissen:

(Lkr. = leerkracht, Vkr. = vakleerkracht, OA = onderwijsassistent, RT = remedial teacher, AB = ambulant begeleider, OU = ouder/verzorger, LIO = leerkracht in opleiding, ST = stagiaire)

Groep	Functionaris(sen)	Aantal uren per week	Aantal betrokken lln.
1-2 K	OA	1	Jongste leerlingen
1-2 A/M	OA	1	Jongste leerlingen
1-2 L/J	OA	1	Jongste leerlingen
3	OA LKR Stagiaire	4 1,5 1 dag per week	12 12 Groepjes kinderen
4	Taaltuin – leerkracht Consulent 't Kompas	13,5 1 1	11 Co-teaching gedragsondersteuning bij 2 kinderen
5	OA Stagiaire RT van lkr voor TL/BL consulent	1,5 1 dag per week 2 x 45 min. 8 weken / 1 uur	Groepjes kinderen Groepjes kinderen 3 kinderen co-teaching
6	Stagiaire OA RT van lkr voor TL/BL	1 dag per week 2 x 30 minuten 2 x 45 min	De hele groep groepjes kinderen 2 kinderen
7	Stagiaire OA RT van lkr voor TL/BL RT van RT'er	1 dag per week 2 x 30 minuten 2 x 45 min 2 x 30 min	De hele groep groepjes kinderen 2 kinderen 2 leerlingen
8 M	OA RT van lkr voor TL/BL RT van RT'er RT van RT'er	2 x 30 minuten 2 x 45 min 4 x 45 min 2 x 45 min	Groepjes kinderen 2 kinderen 1 leerling 1 leerling
8 E	OA RT van lkr voor TL/BL RT van RT'er	2 x 30 minuten 2 x 45 min 2 x 30 min	groepjes kinderen 1 leerling 2 leerlingen

De extra handen worden zo flexibel mogelijk ingezet, daar waar ze nodig zijn. Het team bepaalt dit in overleg met IB.

- *Speciale onderwijs/werkmaterialen voor leerlingen met speciale ondersteuningsbehoeften beschikbaar binnen de school:*

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale didactische kenmerken

Aangepaste leerlijnen:

- X alternatieve methodes, nl. Zuidvallei, Luc Koning, Remelka, Maatwerk, Spelling in de lift, zelfstandig spellen
- X gericht op zelfredzaamheid, nl. Meichenbaum
- X met een lager tempo, veel herhalen, nl. Remelka
- X die (veel/snel) lezen vermijden, nl. Leesprogramma Zuidvallei
- X gericht op auditieve informatieverwerking, nl. curriculum schoolrijpheid, Wat zeg je?
- X gericht op visuele informatieverwerking, nl. picto's en schema's
- X gericht op sensomotorische informatieverwerking, nl. motoriekkoffer
- X uitgaand van sterk eigen probleemoplossend vermogen, nl. handleiding voor jezelf
- X anders, nl. rekentijger, Kien, Toetslijn speciale leerlingen (Cito) en Insula Rekenkracht

Beschikbare onderwijsmaterialen met speciale pedagogisch/psychologische kenmerken

Onderwijsmaterialen ondersteunend bij:

X methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling, nl. Ikziewij

X begrenzing van het gedrag, nl. Handleiding voor jezelf, Kids Skills, Remweg

X uitdaging tot alertheid en activiteit, nl. Handleiding voor jezelf, Kids Skills, Remweg

X het ervaren van successen en het ontvangen van beloningen, nl. Handleiding voor jezelf, Kids Skills, Remweg

X begrip voor sociale interactie (met de volwassenen en de leeftijdsgenoten in de eigen omgeving), nl. Babbelspel

X anders, nl Eigenwijsjes

Aanpassingsvermogen aan kindspecifieke fysieke belemmeringen (in aanvulling op de didactische materialen)

aangepast materiaal (meubilair; stoel en tafel met buik-uitsparing

Aanwezige materialen: zitbal, motoriekkoffer, schrijfmateriaal: driekantpotloden, stabilo-pen, fijnschrijvers i-pad, e-book, loep, koptelefoon, vergrootte boeken, aangepast beeldscherm gekoppeld aan smartboard

Ruimtelijke voorzieningen, in en rond de school

aparte extra ruimtes voor didactische begeleiding

- enkele zijn aanwezig.

aparte extra ruimtes voor bewegingsbehoeften

- nee, niet aanwezig

aparte extra ruimtes voor verzorging / rust

- nee, indien kan dit worden gecreëerd.

buitenruimten

- De school heeft veel pleinruimte en in de omgeving is ook voldoende ruime speelgelegenheid.
- Specialistische expertise op hbo/wo-niveau

<i>binnen de school zelf beschikbaar</i>	<i>buiten de school snel toegankelijk</i>	
	x	visuele beperkingen
	x	auditive beperkingen
	x	spraak/taal belemmeringen
x		cognitieve beperkingen
	x	motorische beperkingen
	x	beperkingen door langdurige ziekte
x		Autisme Spectrum Stoornissen (ASS)
x		ADHD
	x	dyslexie
	x	overige psychiatrische aandoeningen
x		gedragsproblemen
x		onderwijsachterstanden andere culturen
		anders, nl.

Toelichting:

- Op het gebied dyslexie en gedrag is veel ervaringsdeskundigheid aanwezig.

- Samenwerking met instanties buiten het onderwijs.

	<i>nooit</i>	<i>soms</i>	<i>regelmatig</i>	<i>vaak</i>
SMW				x
Bureau Jeugdzorg			x	
GGD				x
GGZ		x		
MEE		x		
(Kinder)ziekenhuis		x		
Revalidatiekliniek		x		
Justitiële inrichting		x		
Gemeente, leerplicht			x	
Politie			x	
anders, nl. ...				

Toelichting:

Politie: hier wordt bedoeld de samenwerking met de wijkagent, deze komt enkele malen per jaar op school. Meestal zonder aanleiding maar om de contacten te onderhouden.

SMW wordt gezien als een wezenlijk noodzakelijk onderdeel van de school. Maatschappelijk werk werkt veel samen met IB.

Domein 4: de borging van de extra ondersteuning in de organisatie van de school

- *het 'eigenaarschap' van de extra ondersteuning: wie is verantwoordelijk voor een goed verloop van het onderwijsleerproces van de leerling met speciale ondersteuningsbehoeften?*

De leerkracht is de eerste verantwoordelijke voor het welbevinden en de ontwikkeling van de leerlingen.

- *de plaats van de extra ondersteuning binnen het beleid van de school*

De extra ondersteuning is structureel onderdeel van het schoolbeleid, ook uit de reguliere formatie worden functionarissen bekostigd.

- *volgsystemen voor de didactische voortgang, en voor de sociaal-emotionele voortgang*

De gebruikelijke volgsystemen en methodieken voor SEO zijn aanwezig en worden gebruikt.

- *planmatige aanpak van de extra ondersteuning: signalering, besprekingen, evaluaties, overdrachten e.d. (bijvoorbeeld a.d.h.v. de één-zorgroute)*

De extra ondersteuning is geborgd in het ondersteuningsplan en wordt uitgevoerd zoals beschreven.

Groepsbesprekingen, het evalueren van de resultaten van de extra ondersteuning en het bespreken van de trendanalyses ingebed in de totale schoolorganisatie.

- *aanwezigheid van protocollen (dyslexie, dyscalculie, medische begeleiding zoals bijv. bij suikerziekte en pesten)*

Aanwezig zijn het pestprotocol, gedragsafspraken, dyslexieprotocol, epilepsieprotocol en het protocol medisch handelen en meldcode. De laatste twee zijn op bestuursniveau vastgesteld.

- *wat is de rol van de ouders en de mate van betrokkenheid bij:*
 - *het vaststellen van de onderwijsbehoefte van de leerling*

De school stelt vast, de ouders worden geïnformeerd en daarna vindt afstemming plaats. Dit vindt plaats op initiatief van de school. In samenwerking en afstemming met ouders. Het wordt niet door school opgelegd. Het wordt door school bespreekbaar gemaakt

- *het bepalen van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

In dialoog met de ouders, waarbij zoveel mogelijk aan de wens van de ouders wordt voldaan. Binnen de mogelijkheden van de school.

- *het uitvoeren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

In afstemming met de ouders, uiteindelijk bepaalt de school.

- *het evalueren van de onderwijsbegeleiding voor de leerling*

Ja, met de ouders worden de resultaten van de begeleiding besproken en indien gewenst en mogelijk aangepast.

Domein 5: de intensiteit en omvang van de samenwerking met anderen in het onderwijs

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen waarmee de school haar voedingsgebied deelt? Kent de school de andere scholen, bijvoorbeeld hoe de andere scholen omgaan met extra ondersteuning en hoe zij omgaan met verschillen?*

De schoolleiders kennen elkaar goed en men kent elkaar kwaliteiten. Er is veel onderling vertrouwen en er wordt o.a. samengewerkt in het Brede School Overleg. De gemeente is hiermee gestopt, maar de 3 scholen in de wijk vinden het van belang om dit door te zetten.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de overige reguliere basisscholen binnen Plein013?*

Weinig samenwerking.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de andere scholen binnen het eigen schoolbestuur?*

De samenwerking is goed, er is op bestuursniveau bijv. een IB netwerk. Dit wordt als zinvol ervaren.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de centrale diensten van Plein013?*

Samenwerking met centrale diensten Plein013 is prima. De Alm maakt gebruik van het steunpunt HB, Intermezzo, De Talentklas en voor 11 leerlingen van de Taaltuin. Vorig jaar is ook Taalhulp ingeschakeld en een leerling naar de taalschool verwezen.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de voor- en vroegschoolse instellingen, en met het voortgezet onderwijs?*

Samenwerking met VVE en PSZ is prima. Men leert elkaars werkwijzes steeds beter kennen en inhoudelijk worden de thema's afgestemd. Er wordt gewerkt met Piramide.

- *Hoe ziet de samenwerking er uit met de scholen voor sbo en so?*

De samenwerking is functioneel, naar behoefte. Dit bevalt goed.

Afsluitende opmerkingen:

Verder heeft de school veel baat bij PBS en van de Expertisedienst: 'kracht van speciaal'. Ook participeert de school in het wijkteam en het ZAT.